

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

23 september 2025

Eindtermijn

15 november 2025

Onderwerp

Najaarsnota 2025

Advies

1. Vast te stellen het Statenvoorstel voor de Najaarsnota 2025;
2. Vast te stellen de toevoeging van beleidsprestaties 1-1-3 'Openbaar bestuur' en 3-1-6 'Kernenergie';
3. Vast te stellen de wijziging van de naamgeving van beleidsprestatie 3-1-4 naar 'Klimaatneutrale en circulaire industrie';
4. Vast te stellen de budgetoverhevelingen tussen beleidsprestaties die vallen onder hetzelfde beleidsdoel;
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de Najaarsnota 2025.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om:

- De toelichting op de 3^e W-vraag over financiële processen en systemen op pagina 95 dient uitgebreid te worden.

Bijlagen

1. Statenvoorstel - Najaarsnota 2025
2. Najaarsnota 2025
3. Najaarsnota 2025 – Bijlagenboek

1 Toelichting voor het College

Voorliggende concept Najaarsnota 2025 betreft de versie voor tweede lezing in Gedeputeerde Staten. In deze versie zijn alle opmerkingen verwerkt die bij 1^e lezing zijn gemaakt. Daarnaast zijn de teksten, tabellen en onderdelen afgerond die bij 1^e lezing nog niet gereed waren. Dit betreft met name de ontwikkeling van het (structurele) begrotingssaldo, enkele financiële onderdelen en de tabellen in de paragraaf Arbeidscapaciteit.

Bespreekpunten

In de voorbereiding op en de bespreking van de 2e lezing van de concept Najaarsnota 2025 wordt het college gevraagd om in ieder geval aandacht te schenken aan onderstaande bespreekpunten. Die bespreekpunten zijn in het vervolg van dit GS-voorstel beknopt toegelicht.

- 1) Wijzigingen in beleidsprestaties
- 2) Budgetoverhevelingen tussen beleidsprestaties
- 3) Opheffing en vorming bestemmingsreserves
- 4) Ontwikkeling arbeidscapaciteit
- 5) Ontwikkeling lastenniveau
- 6) Ondergrens voor activeren van bijdragen in activa van derden

Bespreekpunten – toelichting

Ad 1)

In P&C-producten ligt de bevoegdheid tot het wijzigen van beleidsprestaties bij het college. In deze najaarsnota wordt beleidsprestatie 1-1-3 'Openbaar bestuur' toegevoegd. Voorheen was dit onderdeel van beleidsprestatie 1-1-2 'Daadkrachtig provinciaal bestuur'. De uitsplitsing draagt bij aan een betere sturing en verantwoording doordat budgetten en inhoudelijke activiteiten van Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning nu gebundeld zijn onder 1-1-3. Daarnaast is beleidsprestatie 3-1-6 'Kernenergie' toegevoegd. Voorheen was dit onderdeel van beleidsprestatie 3-1-4 'Klimaatneutrale en circulaire industrie en onderzoek kernenergie' dat nu hernoemd is naar 'Klimaatneutrale en circulaire industrie'. Deze uitsplitsing is op verzoek van Provinciale Staten gedaan naar aanleiding van de aangenomen [motie 1736](#).

Ad 2)

Het verschuiven van een budget tussen beleidsprestaties binnen hetzelfde beleidsdoel in het lopende begrotingsjaar is een bevoegdheid van GS. In de najaarsnota betreft dit onderstaande bijstellingen:

	Mutatie tussen beleidsprestaties (bedragen x € 1 mln)	2025	Jaren	Toelichting
Van	1-1-1 - Sterke decentrale overheden	-0,09	Incidenteel	Middelen financieel toezicht en bestuurlijke vernieuwing van bestuur naar omgevingsbeleid.
Naar	1-1-2 - Daadkrachtig provinciaal bestuur	0,09	Incidenteel	
	Totale mutatie	-		
Van	3-1-4 - Klimaatneutrale en circulaire industrie	-0,4	Structureel	Ter dekking van de kosten voor PMiek wordt vanuit 3-1-4 (kennis en Innovatie) het bedrag van € 0,4 mln structureel overgeboekt naar 3-1-5 (PMiek).
Naar	3-1-5 - Duurzaam energiesysteem	0,4	Structureel	
	Totale mutatie	-		
Van	6-1-2 - Toekomstbestendig bouwen	-0,55	Incidenteel	Middelen vanuit de Flexpool ingezet voor Optoppen, Aanplakken en Uitplinten. Verlaging subs plafond drinkwaterbesparing € 0,247 mln. Budget naar stelpost binnen 6-1-1.
Naar	6-1-1 - Voldoende betaalbare huisvesting voor iedereen	0,55	Incidenteel	
	Totale mutatie	-		
Van	6-1-1 - Voldoende betaalbare huisvesting voor iedereen	-0,1	Incidenteel	De kosten van de pilot Natuurinclusief blijken in 2025 hoger dan verwacht. Dit wordt gedekt vanuit de algemene procesgeldten wonen.
Naar	6-1-2 - Toekomstbestendig bouwen	0,1	Incidenteel	
	Totale mutatie	-		
Van	6-2-2 - Regie op evenwichtige toedeling functies en/of locatie	-0,08	Incidenteel	Diverse budgetwijzigingen binnen beleidsdoel 6-2 gericht op extra inzet op de processen Toekomstbestendig Zuid Holland en Groenblauw netwerken en Implementatie ruimtelijke kwaliteit.
Naar	6-2-1 - Ruimtelijke strategie	0,08	Incidenteel	
	Totale mutatie	-		
Van	7-2-1 - Recreatie, sport en bewegen	-0,58	Incidenteel	Op basis van het bestedingsplan Sport, Recreatie en Toerisme 2025 worden budgetten verschoven naar Toerisme.
Naar	7-2-2 - Toerisme en recreatie in balans	0,58	Incidenteel	
	Totale mutatie	-		

Ad 3)

De opheffing en vorming van bestemmingsreserves is een bevoegdheid van Provinciale Staten. In het Statenvoorstel is een toelichting opgenomen op vier reserves:

- 'Ontwikkelingsperspectief Grevelingen en Volkerak-Zoom': reserve is al bij voorjaarsnota vrijgevallen voor € 15 miljoen en wordt nu formeel opgeheven door besluitvorming PS.
- 'Investeringsagenda 2026-2030': betreft de nieuwe reserve met de € 120 miljoen. Hiervoor loopt een apart traject waarover u via een D-memo wordt geïnformeerd.
- 'Arbeidscapaciteit': in deze najaarsnota wordt voorgesteld om deze reserve nieuw in te stellen. In de collegevergadering van 15 juli is hierover gesproken aan de hand van het D-memo over arbeidscapaciteit. De reserve krijgt als functie 'egalisatie' en is bedoeld om niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden op arbeidskosten per jaareinde te voorkomen en kan ingezet worden voor het transitieplan arbeidscapaciteit. Als looptijd voor deze reserve wordt een termijn van 3 jaar voorgesteld (2028), in lijn met artikel 4.11 uit de financiële verordening. In die termijn wordt de reserve beoordeeld op nut en noodzaak en kan, indien gewenst, aan PS worden voorgesteld om de termijn te verlengen.
- 'Uitvoeringsprogramma Groen (UPG40)': deze reserve heeft een einddatum van 2025 maar kende nog een saldo van € 2,4 miljoen. Deze middelen zijn als vrijval verwerkt. Eventuele nagekomen kosten worden verrekend met het jaarrekeningresultaat.

Ad 4)

In de Paragraaf Arbeidscapaciteit (pagina 100-101) is nu de tabel opgenomen met daarin het meerjarig verloop van de omvang van het kader voor arbeidscapaciteit. De meerjarige financiële bijstellingen in deze najaarsnota zijn daarin nu verwerkt.

Voor het jaar 2025 geldt dat bij het opstellen van de jaarrekening 2025 wordt beoordeeld of de toegekende budgetten voor arbeidscapaciteit, inclusief verwachte kosten voor externe inhuur, aansluiten bij de gerealiseerde bedragen per beleidsdoel. Omdat de sturing op arbeidskosten op totaalniveau plaatsvindt, maar de realisatie geboekt wordt per beleidsdoel, kan dit wel eens tot

verschillen leiden (die wel passen binnen het totale kader voor arbeidskosten). Om begrotingsonrechtmatigheden op beleidsdoelniveau te voorkomen, wordt hier extra aandacht aan geschonken in het traject van de jaarrekening.

Ad 5)

In de begrotingsapplicatie zijn ruim 200 bijstellingen verwerkt met betrekking tot de najaarsnota. Die zijn (samengevat) toegelicht bij de 3^e W-vraag 'wat mag dat kosten?' op het niveau van de beleidsdoelen per ambitie. Een belangrijk deel van deze bijstellingen betreft het realistisch ramen van de lasten. In de praktijk betekent dit veelal dat de lastenbudgetten in 2025 worden verlaagd en dat de inzet van die middelen in 2026 of later wordt begroot. In het samenvattend financieel beeld is een nadere toelichting opgenomen.

In deze najaarsnota zijn de lasten verlaagd ten opzichte van de voorjaarsnota met bijna € 66 miljoen. Dat is een afname van ruim 5%. Ten opzichte van de gerealiseerde lasten in de jaarrekening 2024 is echter nog wel sprake van een toename van € 257 miljoen (+ 28%). In het Statenvoorstel is een samenvattende tabel opgenomen die op hoofdlijnen hiervoor een verklaring geeft.

Ad 6)

In het Statenvoorstel is een besispunt opgenomen om, met terugwerkende kracht per 1 januari 2025, een ondergrens in te stellen van € 2,5 miljoen voor het activeren van provinciale bijdragen in activa van derden. Hier was vorig jaar bij de Voorjaarsnota 2024 al op geanticipeerd vanuit ambitie 2. Toen is een deel van de investeringskredieten vanuit het PZI omgezet naar exploitatiebudgetten om op die manier structurele ruimte te creëren voor het beheer- en onderhoudsprogramma. Bij de controle op de jaarrekening 2024 merkte de accountant op dat deze omzetting niet in lijn was met het BBV. In de jaarrekening 2024 is dat gecorrigeerd, waarbij in de reactie op het accountantsverslag is aangegeven dat dit in 2025 wél op een BBV-proof wijze wordt verwerkt door het instellen van een ondergrens.

Het voorstel voor een ondergrens van € 2,5 miljoen is gedeeld met de accountant en afgestemd met domein Bereikbaarheid (ambitie 2). Door deze ondergrens bij de najaarsnota door PS te laten vaststellen met terugwerkende kracht per 1 januari 2025 borgen we dat de jaarrekening 2025 op dit punt in lijn is met de verslaggevingsregels. Bij de eerstvolgende actualisatie van de financiële verordening, voorzien in het 4^e kwartaal 2025, wordt deze wijziging ook meegenomen.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: n.v.t. (zie Najaarsnota)
Programma	: De Najaarsnota heeft betrekking op alle ambities
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Op grond van artikel 196 van de provinciewet wordt de najaarsnota ter vaststelling aangeboden aan Provinciale Staten. Hiervan wordt openbaar kennisgegeven via publicatie van de stukken.

2 Voorafgaande besluitvorming

De najaarsnota is een bijstelling op de lopende begroting die voor het laatst is vastgesteld door Provinciale Staten in haar vergadering van 9 juli (vaststelling Voorjaarsnota 2025 / Kadernota 2026 inclusief aangenomen amendementen).

3 Proces

Na de 2e lezing worden eventuele tekstuele wijzigingen verwekt. De beoogde publicatie van de najaarsnota richting Provinciale Staten vindt plaats uiterlijk vrijdag 26 september 2025.

4 Participatie en rolneming

Niet van toepassing

5 Communicatiestrategie

De najaarsnota wordt digitaal en op papier aangeboden aan PS en ook digitaal gepubliceerd op de website <http://www.begrotingzuidholland.nl>.

De najaarsnota is een bijstelling op de begroting van het lopende jaar. Gezien het karakter van dit P&C-product wordt er geen apart persbericht voor opgesteld. Wel wordt een nieuwsbericht geplaatst op de provinciale website.